

Інформація по законотворчій роботі команди Think Tank EU-Leap

Ініціатива	Результат
Удосконалення процедур оренди та приватизації державного та комунального майна	
<p>1. Закон України «Про оренду державного та комунального майна» (від 03.10.2019 № 157-IX)</p>	<p>З 1 лютого 2020 року впроваджено продаж прав оренди державного та комунального майна через електронну торгову систему. Це дозволило державі та громадам:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наповнювати бюджет завдяки прозорій конкуренції серед потенційних орендарів; - зменшити корупційні, економічні ризики; - забезпечити багаторівневий контроль процедури. <p>З моменту набрання чинності закону від оренди державного майна до Державного бюджету України надійшло більше 4 млрд грн.</p>
<p>2. Закон України про відміну переліку заборонених до приватизації підприємств (від 02.10.2019 № 145-IX)</p>	<p>З 1999 по 2019 рік (тобто - 20 років) в Україні діяв Закон "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації". Цей перелік включав близько 1900 підприємств, які не могли бути продані з державної власності. Законом було розблокована приватизація підприємств, що дозволило отримати більше 15 млрд грн від продажу державної та комунальної власності.</p>
<p>3. Проект Закону про визначення переліку підприємств, що не підлягають приватизації (пЗУ)</p>	<p>Пропонується затвердити перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації:</p>

[№4020](#) від 02.09.2020)

- об'єкти, функції яких не можуть у повній мірі виконуватись суб'єктами господарювання недержавного сектору:
- підприємства, що забезпечують енергетичну незалежність та обороноздатність держави;
- є природними монополіями;
- діяльність яких має критично важливе значення для суспільства.
Прийняття законопроекту сприятиме зокрема залученню інвестицій, забезпечить важливі для розвитку України об'єкти права державної власності від необґрунтованої приватизації та забезпечить їх належне функціонування для підтримки економіки держави.
В перелік включено 659 підприємств.
Законопроект очікується на розгляд в 2 читанні.

**4. [Закон України про демонополізацію спиртової галузі, ДП «Укрспирт» \(пЗУ №2300\)](#)
(від 03.12.2019 № 318-IX)**

До переліків об'єктів малої приватизації, що підлягають приватизації, у 2020-2023 роках Фондом було включено 66 об'єктів спиртової галузі:

- 36 об'єктів окремого майна МПД ДП «Укрспирт»
- 30 ЄМК ДП

Наразі завершено приватизацію (укладено договори купівлі-продажу, сплачено покупцями у повному обсязі кошти за придбані об'єкти, підписано акти приймання передачі майна) за

- 30 об'єктами окремого майна МПД ДП «Укрспирт»
- 11 ЄМК державних підприємств.

Сума коштів, отриманих від продажу ЄМК ДП та направлених до держбюджету, наразі складає майже **359 млн грн.**

Загальна сума коштів, отриманих від продажу об'єктів спиртової галузі (МПД ДП «Укрспирт» та ЄМК ДП) та направлених до держбюджету, наразі складає майже **2,36 млрд грн.**

Відбулись аукціони щодо продажу ще 4х ЄМК, інші 15 ЄМК

	ДП готуються до приватизації.
<p>5. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" щодо парламентського контролю за приватизацією державного майна» (від 02.09.2020 №853-IX)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - налагоджена співпраця підкомітету з питань публічних закупівель та ефективного управління державним та комунальним майном Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку з Фондом державного майна України; - запроваджено контроль та підзвітність щодо ефективності застосування законодавства та відповідних процесів в сфері приватизації державного та комунального майна; - як наслідок, одним із показників ефективності такої співпраці стало збільшення надходжень до державного бюджету (є.г. в 2021 р. від приватизації до держбюджету надійшло 4 812,606 млн грн, в той час як в 2019 р. 549, 47 млн грн.).
<p>6. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про приватизацію державного і комунального майна" щодо уточнення деяких положень та сприяння залученню інвестицій у процесі приватизації» (від 27.07.2022 № 2466-IX)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - введено мораторій на приватизацію казенних підприємств та об'єктів, необхідних для забезпечення обороноздатності держави, об'єктів права власності Українського народу, майна, що становить матеріальну основу суверенітету України; - виключено з об'єктів, які не підлягають приватизації, підприємства з виготовлення, ремонту технічних та інших засобів реабілітації для осіб з інвалідністю (у зв'язку з великим ринком приватних підприємств, які надають аналогічні товари); - заборона продажу об'єктів великої приватизації за зниженою ціною.
<p>7. Закон України про спрощення та пришвидшення процедур приватизації, створення умов для релокації підприємств (пЗУ №7451) (від 28.07.2022 №2468-IX)</p>	<p>Ключові зміни Закону:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суттєве скорочення строків проведення приватизаційних аукціонів і підготовки об'єктів - від оголошення до підписання договору не більше 2 місяців; - мінімізація ризиків - оплата до укладання договору купівлі-продажу;

	<ul style="list-style-type: none"> - розблокування приватизації держпідприємств з арештами та обтяженнями майна (тільки з уже прийнятими рішеннями про приватизацію таких 115 з 245) - зі збереженням прав кредиторів; - проведення великої приватизації на онлайн-аукціонах; - передача всіх дозволів і ліцензій новим власникам ЄМК, замість необхідності підприємцям переоформлювати всі дозвільні документи; - цифровізація ключових приватизаційних процесів - онлайн-оголошення про аукціони. <p>Мала приватизація в період з серпня 2022 по березень 2023 принесла доходу державі більше 6 млрд грн.</p>
<p>8. Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності суб'єктів державного сектору економіки" (пЗУ 6101) (від 01.12.2022 № 2792-IX)</p>	<p>Законом вдосконалено процедури відчуження або передачі в оренду майна державних акціонерних товариств.</p> <p>З моменту набрання чинності закону, сума доходу державного бюджету з реалізації майна державних акціонерних товариств (продаж/оренда) склала понад 6 млрд. грн.</p> <p>Найбільші з них Укрпошта, Укрзалізниця, Укренерго, Укргідроенерго, Українське Дунайське пароплавство.</p>
<p>9. Закон України про особливості припинення державних підприємств за рішенням Фонду державного майна України (пЗУ №8205) (від 11.04.2023 №3037-IX)</p>	<p>Закон врегульовано особливості ліквідації непрацюючих держпідприємств.</p> <p>З 2 364 підприємств, які передані в управління ФДМУ, лише 288 можуть бути виставлені на продаж. Ще 134 поки не підлягають приватизації, бо мають соціальне або стратегічне значення, наприклад, протезно-ортопедичні або зі сфери ВПК.</p> <p>82% підприємств у портфелі Фонду — непродуктивні активи: 664 — знаходяться на тимчасово окупованих територіях, 1 278 — мають бути ліквідовані за рішенням ФДМУ або в банкрутстві.</p> <p>Ці непрацюючі держпідприємства існують лише на папері</p>

	<p>та генерують значні втрати для держави. Їх активи розкрадені чи в занедбаному стані, а співробітники роками не отримують зарплати. Щоб ліквідувати ці підприємства, необхідно понад 30 млн грн.</p> <p>Новий закон запровадив механізм самофінансування процедури ліквідації, тобто на це не будуть витрачатися додаткові бюджетні гроші. Для цього залучатимуться кваліфіковані досвідчені спеціалісти, які будуть отримувати офіційну винагороду (від 3% до 5% від вартості повернутого державі та проданого на прозорих аукціонах майна держпідприємств).</p> <p>Новий закон також дозволить погасити борги непрацюючих підприємств перед держбюджетом та працівниками.</p>
<p>10. Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації діяльності Фонду державного майна України, вдосконалення управління державним майном та підвищення ефективності санкційної політики (пЗУ №8250) (від 30.05.2023 №3137-ІХ)</p>	<p>Згідно даних Держбюджету, утримання ФДМУ і його регіональних відділень за останні 5 років коштувало державному бюджету близько 500 млн грн на рік. Або приблизно 25% коштів залучених від приватизації за той самий період.</p> <p>На сьогодні ФДМУ складається з головного офісу та 12 регіональних відділень, кожне з яких є окремою юридичною особою. Така структура ФДМУ призводить до складнощів в операційному управлінні та потреб в додатковому фінансуванні. Тому Законом пропонується - ліквідувати регіональні відділення, як окремі юридичні особи, і перетворити їх у структурні підрозділи ФДМУ з єдиним центральним керівним апаратом.</p> <p>Також Законом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Надається голові ФДМУ повноваження по призначенню заступників.

	<ul style="list-style-type: none"> • Посилюється трек управління санкційним майном, стягнутим в дохід держави, як санкцію, за рішенням ВАКС. всі отримані кошти Фондом будуть направлятися до Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. • Повертається обов'язкові умови для приватизації об'єктів великої приватизації. • Знімається обмеження для договорів оренди державного та комунального майна на період військового стану та 12 місяців після його закінчення.
<p>ПІ. Закон України про удосконалення корпоративного управління в державних компаніях (пЗУ № 5593-д) (від 22.02.2024 №3587-ІХ)</p>	<p>Реформа корпоративного управління</p> <p>Законом передбачено чітке розмежування функцій держави як власника і функцій наглядових рад. Це дозволить наблизити законодавство України до міжнародних стандартів корпоративного управління юридичних осіб в частині спрощення та модернізації процесів фінансового планування, розширення повноважень наглядових рад, врегулювання проблемних питань управління.</p> <p>Цілі реформи корпоративного управління:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прозорість діяльності та звітування державних підприємств; • довіра до ДП з боку інвесторів та залучення інвестицій; • ефективне та професійне управління ДП; • покращення операційних та фінансових результатів через організацію корпоративного управління ДП; • відкрите торговельне та інвестиційне середовище в Україні та зміцнені державні фінанси.

Оренда земель с/г призначення державної власності

1. [Закон України](#) про підвищення ефективності оренди земель с/г призначення державної власності (пЗУ №7588) (від 27.07.2023 №3272-IX)

Вперше в історії України держпідприємства через механізм корпоратизації будуть здавати землі в оренду на прозорих онлайн-аукціонах. Це стане додатковим джерелом наповнення держбюджету.

Зараз в Україні існує приблизно 700 державних підприємств, установ та організацій, які мають у користуванні понад 700 тис. га державних земель сільськогосподарського призначення. Абсолютна більшість з них самостійно не обробляють землю, оскільки не мають для цього техніки та персоналу.

Проте вони не відмовляються від землі, оскільки часто передають її у тіньову оренду. Така ситуація призводить до того, що державні землі не приносять майже жодної користі для держбюджету.

Новий закон запроваджує прозорі механізми, котрі унеможливають ці зловживання та забезпечать нові надходження до держбюджету. Він дозволить офіційно здавати державні сільгоспземлі в оренду на відкритих онлайн-аукціонах.

Законом передбачено, що перші аукціони на здобуття права оренди будуть проведені на початку 2024 року. Під час першого етапу реформи буде передано в оренду понад 300 тис. га.

Завдяки цьому підприємці зможуть отримати в оренду на середньостроковий період сформовані цілісні земельні масиви.

Це дасть потужний імпульс для відродження українського фермерства та залучення інвестицій в аграрну сферу.

Реформа процедури банкрутства

<p>1. Закон України про вдосконалення процедури банкрутства (пЗУ № 4409) (від 20.03.2023 №2971-IX)</p>	<p>Передбачено можливість особливої процедури відкриття і проведення банкрутства державних підприємств. Наразі в Україні 3600 державних підприємств, з яких близько 1200 є такими, які потрібно ліквідувати, велика частина неплатоспроможні - тобто абсолютно не цікаві для приватизації, бо в них величезна кредиторська заборгованість. Ці підприємства ніхто не купить - їхні борги в десятки разів перевищують вартість їхніх активів. Тому ми передбачили особливу процедуру і суб'єктний склад для банкрутства державних підприємств. Це велика частина української економіки, яка є замороженою.</p>
<p>2. Закон України про спрощення доступу до процедур банкрутств і підвищення ефективності їх застосування в умовах воєнного та післявоєнного стану (пЗУ №7442) (від 13.07.2023 №3249-IX)</p>	<p>Закон спрощує процедуру банкрутства для підприємств, які вирішили піти цим шляхом, щоб оперативно відновитися після кризи. Зокрема, боржники зможуть розпочати процедуру визнання неплатоспроможності, домовившись про розмір і порядок оплати роботи арбітражного керуючого. Зараз ця сума фіксована і доволі немаленька та має бути сплачено одноразово. Закон також захищає від претензій кредиторів тих боржників, які не можуть виконати свої зобов'язання через збройну агресію росії проти України. Тобто, якщо фермер зараз не може зібрати урожай, бо його техніку знищила російська ракета, кредитори не зможуть відкрити провадження у справі про банкрутство його підприємства. Крім того, законопроектом передбачено обмеження впливу кредиторів, щодо яких застосовано санкції РНБО.</p>